

Mødet den 11. Februar 1909.

Fraværende: Formanden.

Under Formandens Fraværelse paa Rejse ledede Bankdirektør Nørgaard Forhandlingerne med Konstitution af Stiftamtet.

Nørgaard meddelte, at Stiftamtet havde konstitueret ham som Leder af Forhandlingerne, og udtalte, at hele Landet i Dag med Stolthed mindedes de brave Mænd og Kvinder, der for 250 Aar siden ofrede deres bedste Kræfter for deres Land og By. Dette skete under særlige Forhold, men ogsaa i vore Tider gaves der Mænd, der daglig ofrede deres Kræfter for det almene Bedste, og en saadan Mand havde Aarhus netop i disse Dage mistet i Etatsraad Meyer. Etatsraad Meyer havde arbejdet utrætteligt for at forskønne den By, han holdt saa meget af. Hele Byen skyldte ham Tak for hans Gerning, og særlig de Byraadsmedlemmer, der havde arbejdet sammen med ham, vilde mindes ham som en dygtig og elskværdig Kollega.

1. (J. Nr. 452—1908). Cirkulære fra Indenrigsministeriet angaaende forskellige Spørgsmaal vedrørende **Valgloven** af 20. April 1908.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 212—1908). Meddelelse fra Indenrigsministeriet angaaende den Kendelse, der vil være at erlægge ved **Overlevering af Borgerbreve**.

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 490—1908). Overslag over **Aarhus Havns Indtægter og Udgifter** for Regnskabsaaret 1. April 1909—31. Marts 1910.

Nørgaard forelagde Budgettet, som han betegnede som nøgternt og ikke indeholdende særlig nyt, hvad der maatte anses for naturligt under de nuværende Forhold, da Landsudstillingen lagde Beslag paa en Del af Terrænet.

Rahr saa ingen Anledning til at udtale sig om Budgettet, men skulde kun i Lighed med Hr. Nørgaard gøre opmærksom paa, at Havneudvidelsen maatte ligge stille af Hensyn til Landsudstillingen.

Niels Jensen oplyste, at de foreslaaede Forandringer indskrænkede sig til Opstilling af 6 nye Standere til elektrisk Lys ved den nordre Havn samt Opførelse af et Kloset paa Midtermolen.

Drescher troede ikke, Havnen med det nuværende Reglement kunde paaregne det under Indtægtskonto 7c anførte Beløb i Leje af Varerum og Kontorer i den 2 Etages Skurbygning, ligesom han ej heller kunde indse Nyttens af at have dette Varerum staaende, særlig da der paa Midtermolen fandtes et lignende mindre Rum. Han skulde derfor henstille til Udvalget at forandre Reglementet, saaledes at Rummet kunde udlejes i fast Leje. Med Hensyn til Genbevillingen paa 12000 Kr. til Jernbanespor paa nordre Havneplads ønskede han at anmode Udvalget om at sætte ssa megen Kraft som mulig ind paa snarest at faa Sporene, da Kornskurene manglede dem haardt. Der var hvert Aar ved Havnebudgettets Behandling blevet talt om Kornskurene, i Reglen mindre velvilligt, og Grunden dertil maatte vel søges i, at Skurene ikke pyntede synderligt,

hvad de jo imidlertid ikke godt kunde gøre, da de kun udlejedes for en Maaned ad Gangen. Der var endvidere talt om de mange Rotter i og ved Skurene, men i Virkeligheden havde Taleren, der benyttede Skurene meget, aldrig set en Rotte i dem. Skurene var imidlertid uundværlige for Korn- og Foderstofhandelen i Aarhus, hvad bedst fremgik af, at der i Pakhuset kun kunde rummes 6500 Tons, medens Skurene tilsammen kunde rumme over 30000 Tons, og af, at det kneb overordentlig at finde Pakhusplads i Byen.

Jakob Jensen glædede sig over, at Hr. Drescher var enig med dem, der ansaa Skurene for en Nødvendighed for Havnen. Med Hensyn til Varerummet i den 2 Etages Skurbygning maatte han hævde, at en saa stor Forretning som Havnen maatte have saadanne Lokaler staaende som Reserve, naar der nødvendigvis skulde skaffes Plads for Varers Oplægning i kort Tid. Selv om der ikke kom tilstrækkelig Indtægt af disse Rum, maatte det dog anses for en Pligt for Havnen at have dem staaende, saa han kunde ikke gaa med til at leje dem ud til andet Brug. Forøvrigt vilde det være meget mærkeligt, om Rummet paa Midtermolen ikke skulde blive lejet ud i den nærmeste Fremtid. Angaaende Sporene paa nordre Havneplads kunde han meddele, at Udvalget havde sat al Kraft ind paa dette Spørgsmaals Ordning, men at Staten vedblivende lagde Hindringer i Vejen. Siden Tantiemesystemets Indførelse ved Statsbanerne syntes disse at tage alt for lidt Hensyn til deres Kunder og særlig da til saa stor en Kunde som Aarhus Havn. Han kunde endelig oplyse, at det yderste Molehoved ved den ny Havn i 1909—10 vilde blive færdig ligesom ogsaa den Pier, der beskyttede Havnens Nordside, og endelig

vilde det Bolværk, der dannede Grænsen ved den ny Skibsbyggerplads, blive færdig, saaledes at der allerede i 1911 vilde blive ny Kajplads, hvis ikke Skibsbyggeriet skulde komme. Det var glædeligt at bemærke Havnens Fremgang med Hensyn til Tonnage og dermed i Indtægt, saa meget mere som Havnen derved havde undgaaet at søge Laan.

Filt en b o r g havde af det afsluttede Regnskab for 1907—08 set, at Havnens Indtægt var gaaet noget ned, men haabede, at denne Bevægelse var forbigaaende. Han kunde ønske Arbejderne ved den ny Havn noget hurtigere fremmet. Der var nemlig nu der anbragt store Værdier, saa det vilde være heldigt, om de snart kunde begynde at anvendes. Maaske kunde der ogsaa snart begyndes med Opførelse af Pakhuse eller, hvad der vist var Meningen, med Flytning af Skurene fra den gamle Havneplads. Da Jordpaafyldningen var standset i Sommer, havde han ment, at der skulde sættes saa meget større Kraft ind paa Bygningen af Moler og Kajer.

J a k o b J e n s e n saa ikke gerne Skurene flyttet til den ny Havneplads. Da Hr. Filtenborg for en væsentlig Del var Skyld i, at en hel Del af Arbejderne med Havneudvidelsen maatte standses i det kommende Aar, skulde Hr. Filtenborg være den sidste til at komme med Krav om at forcere Arbejdet. For Resten havde Udvalget hidtil nøje fulgt den vedtagne Plan for Udvidelsen, og var der blevet gaaet hurtigere frem, vilde Pengene have været opbrugt, saaledes at man vilde være blevet nødt til at laane, hvad der under de nuværende uheldige Pengeforhold næppe vilde have været forsvarligt.

N ø r g a a r d havde opfattet Ønsket om Forcing af Havneudvidelsen saaledes, at Udvalget

ikke skulde stoppe op, men gaa videre med næste Afsnit. Han mente, at Indtægten havde været stigende og ikke nedadgaaende, som af Hr. Filtenborg fremhævet.

J a k o b J e n s e n troede sikkert, at Udvalget, naar der skulde optages et Laan, vilde tilraade at gøre dette saa stort, at en Del af næste Afsnit af Udvidelsen kunde tages med.

Budgettet vedtoges.

4. (J. Nr. 474—1908). 2. Behandling af et Andragende fra »**Samaritanen**« om Bevilling af et Tilskud paa 2000 Kr.

Andragendet bevilgedes, saaledes at Udgiften vil være at afholde paa nuværende Regnskabsaars Budget af Kontoen for uforudsete og tilfældige Udgifter.

5. (J. Nr. 512—1908). Fra den kommunale Valgbestyrelse forelaa følgende Indstilling vedrørende **Paakendelse af Klager over Valglisten** til det forestaaende Byraadsvalg:

Ifølge § 5 i den ny kommunale Valglov skulle Klager over Valglisterne fremsættes inden den 10. Februar, og Valglisterne skulle derefter foreligge endelig rettede senest den 14. Februar. Paa Grund af den meget korte Tid, der saaledes er givet til Valglisternes Rettelse — hvortil i Aar yderligere kommer, at den 14. Februar er en Søndag — henstilles det til Byraadet at bemyndige Valgbestyrelsen til at afgøre de fremkomne Klager, med det Forbehold, at hvis der under Klagernes Behandling skulde vise sig særlig tvivlsomme Spørgsmaal, og det saaledes bliver umuligt at faa Valglisternes endelige Rettelse foretaget før den foreskrevne Frists Udløb, der da afholdes et ekstraordinært Møde i denne Anledning, formentlig den 15. ds.

Nørgaard forelagde og anbefalede Indstillingen.

Mikael Johansen antog, at Bemyndigelsen kun gjaldt almindelige Klager over Valglisten, men ikke Slettelser paa Grund af Skatterestancer for Oktober Kvartal. Den sidste Del beroede nemlig paa et Principspørgsmaal og burde ikke afgøres af et Udvalg, men af hele Byraadet.

Harald Jensen fandt hverken Valgloven eller Ministeriets Fortolkning ganske klar. Ministeriets Fortolkning om, at Listerne skulde være i Orden senest den 14. Februar, og at de, der ikke til den Tid havde betalt Skat for Oktober Kvartal, skulde slettes, ansaa han for højst uretfærdig. I København lod man dem, der havde betalt for Juli Kvartal, blive staaende, idet man skød sig ind under, at Forfaldstiden var længere tilbage, saa at Skatten først forfaldt til Udpantning den 21. Han skulde gerne gaa med til Hr. Mikael Johansens Forslag om at lade Byraadet afgøre Sagen, men maatte dog gøre opmærksom paa, at Byraadets Beslutning kunde blive underkendt. Forøvrigt vedrørte Spørgsmaalet ikke ret mange Vælgere, men det burde slet ikke vedrøre nogen, saa han skulde gerne være med til at hævde, at det var nok at have betalt Skat for Juli Kvartal.

Mikael Johansen vilde ikke være med til at gaa imod Ministeriets Fortolkning, men fastholdt, at det maatte være Byraadet, og ikke Valgbestyrelsen, der afgjorde, om Skatten var betalt rettidigt.

Nørgaard oplyste, at Indstillingen kun angik almindelige Klager. Da Spørgsmaalet om Skattens rettidige Indbetaling ikke var rejst i Indstillingen, maatte Valgbestyrelsen anse Ministeriets Fortolkning for gældende.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 487—1908). Indstilling fra Brandkommissionen om Indretning af et **Spøjtehus** paa Frederiksbjerg.

S a m u e l s e n erindrede om, at Brandkommissionen sidste Aar var fremkommet med en lignende Indstilling, men at Byraadet da ikke vilde gaa med. Branden i Lundingsgade havde nu bevirket, at Brandkommissionen atter kom med Ønske om paa selve Frederiksbjerg at faa et Lokale til Opbevaring af f. Eks. Køllnersprøjten og enkelte andre Redskaber. Saa vidt Taleren vidste, var Budgetudvalget gaaet med til at bevilge 500 Kr. til et Skur til disse Redskaber, og dermed kunde Brandkommissionen i Øjeblikket føle sig tilfredsstillet.

N ø r g a a r d bekræftede, at Budgetudvalget foreslog bevilget 500 Kr. til Flytning af et Skur til Brandredskaberne.

S i m o n s e n gjorde gældende, at hele Budgetudvalget ikke var gaaet med til Bevillingen. Han henstillede at lade denne Del af Spørgsmaalet hvile til Budgetbehandlingen, da der ikke nu forelaa nogen Indstilling.

N ø r g a a r d ansaa det for rigtigst at gøre denne Sag færdig i nærværende Møde for ikke at faa saa mange Sager til Budgetbehandlingen.

S i m o n s e n havde intet imod, at Sagen blev behandlet i Dag, men maatte bestemt hævde, at der ikke var Enstemmighed i Budgetudvalget for at bevilge de 500 Kr.; han kunde i ethvert Fald ikke gaa med, da han ansaa hele Historien for et maskeret Forsøg paa at faa en Brandstation paa Frederiksbjerg.

M o u s t e n mente, at de væsentligste Klager for Frederiksbjergs Vedkommende gik ud paa, at Vandtrykket ikke var tilstrækkeligt, og at Red-

skaberne ikke hurtigt nok kunde bringes ud til Bydelen. Efter det ny Vandtaarns Opførelse og Anskaffelsen af Automobilstigen maatte disse Ulemper imidlertid anses for afhjulpne, saa der var ingen Grund til at opføre et Sprøjtehus paa Frederiksbjerg.

S a m u e l s e n troede ikke, Redskaberne vilde komme synderligt hurtigere frem med Automobil end med Heste, dertil var Gadernes Stigningsforhold for vanskelige. Det var for at bøde lidt paa Brandstationens uheldige Beliggenhed, at Brandkommissionen ønskede at flytte de Redskaber, der nu befandt sig ved den gamle Kirkegaard, hen paa et mere centralt Sted.

F i l t e n b o r g mente, at Budgetudvalget var enig om at foreslaa de 500 Kr. bevilget og om, at det ikke drejede sig om et maskeret Forsøg paa at faa en Brandstation. Han ansaa Foranstaltningen for meget fornuftig og vilde anbefale, at Pengene blev bevilget med det samme.

J a k o b J e n s e n fandt det morsomt at høre et Medlem af Brandkommissionen anke over Brandstationens Beliggenhed, eftersom Stationen netop laa, hvor Kommissionen fra først af ønskede den lagt, og i Grunden var Beliggenheden jo ret central. Naar Redskaberne ikke kunde bringes hurtigere frem med Automobil end med Heste, vilde Pengene saavel til Automobilstigen som til Brandkommissionens Tysklandsrejse være givet daarligt ud. I det hele taget forekom det ham, at Kaptein Springborg havde en vældig Evne til at demoralisere Brandkommissionen. Ordensgalskaben var ført igennem, og nu kom Byggegalskaben, men man kunde dog ikke straks anlægge en ny Brandstation, fordi der brændte et Hus i en Udkant af Byen.

M i k a e l J o h a n s e n mente, at Byraadet paatog sig et stort Ansvar, hvis det nægtede de 500 Kr. Grunden til, at Branden i Lundingsgade fik saa stort Omfang, var, at Sprøjterne ikke kom til Stede i rette Tid, skønt de blev bragt ualminnelig hurtigt frem. Det var derfor, man gerne vilde have en Station derude, og det billigste vilde have været at købe de to Smaahuse, Brandkommissionen pegede paa i Fjor. Taleren var aldeles ikke blevet demoraliseret af Kaptajn Springborg, som alle vist forøvrigt anerkendte som en Autoritet paa Brandvæsenets Omraade, og Brandkommissionen gik ikke med til mere, end den ansaa for nødvendigt og rigtigt.

S. P e t e r s e n skulde indrømme, at Hr. Jakob Jensen havde Ret i, at Brandstationen laa, hvor Kommissionen ønskede det, men det maatte dog erindres, at Stationen i Ny Munkegade kun var tænkt som Bistation og ikke som Hovedstation. Det hele, det nu drejede sig om, var at faa et bekvemmere Sted til Opbevaring af de Redskaber, som nu stod i Frederiksalles, saaledes at de kunde bringes hurtigere frem af Mandskabet, og denne Flytning var lige nødvendig, enten der blev anskaffet Automobil eller ej, da Redskaberne paa Frederiksbjerg skulde betjenes af Reserven, hvorimod Automobilstigen kun skulde betjenes af det faste Mandskab.

S a m u e l s e n maatte formode, at det var med Vilje, man misforstod Grunden til Automobilstogens Anskaffelse. Sagen var nemlig som ofte oplyst, at den gamle Stige ikke var høj nok samt farlig at benytte, og at man vilde se at komme bort fra de idelige Kvaler med Hestene. Derfor blev Automobilstigen anskaffet og ikke for Hastighedens Skyld. Sagen drejede sig ikke om en Brandstation,

men kun om et Skur til 500 Kr., og hvis Hr. Jakob Jensen sad i Brandkommissionen, vilde han sikkert ogsaa komme til at tage mod Fornuft.

Jakob Jensen mente, at Brandstationen i Ny Munkegade af Kommissionen var tænkt som Hovedstation. Naar Hr. Mikael Johansen fremhævede Hr. Springborg som en Autoritet, maatte der dog erindres om, at der fra Hr. Springborg var fremkommet det ene Forslag mere utroligt end det andet. Udtalelsen om, at Kap-tajn Springborg demoraliserede Brandkommissionen, var naturligvis sagt partimæssig set.

Simonsen syntes næsten, det saa ud, som om Kommissionen ikke kunde sige nej, naar Brandinspektøren ønskede noget, og fandt det uheldigt stadig at bibringe Folk Skræk for at inde-brænde. Faren derfor var i Virkeligheden meget ringe, naar Branden blev opdaget i blot nogen-lunde god Tid, saa det eneste, Ildebrande gik lidt ud over, var Assuranceselskaberne, og de var vel-havende nok. Forøvrigt var det ejendommeligt nu at høre, at Automobilten ikke betød noget, da man dog, da den blev foreslaaet, mente, at den skulde udrette en farlig Masse.

Samuel sen maatte endnu engang gøre op-mærksom paa, at Hurtigheden afhang af Gade-forholdene, og at man kun fik Automobilten, fordi man skulde have en ny Stige. Om at sige ja til Brandinspektørens Ønsker, maatte det bemærkes, at Brandkommissionen først og fremmest havde Ansvaret og derfor kom med Indstillinger til By-raadet; vilde dette saa sige nej, maatte det tage Ansvaret.

Mousten syntes, det nu lod til, at hele Brandvæsenet intet duede til, hvis det Skur ikke blev bevilget. I denne Forbindelse ønskede han

at fremhæve det mærkelige i, at Brandkommissionen anbefalede en Lønforhøjelse for Svendene, der først skulde træde i Kraft om 6 Aar.

S a m u e l s e n oplyste, at Lønforhøjelsen blev foreslaaet nu, for at Svendene kunde have noget at se hen til.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 482—1908). Andragende fra Beboere paa **Frederiksbjerg om Forbedring af Vandforsyningen** til denne Bydel.

S a m u e l s e n oplyste, at den ny Vandbeholder nu var færdig og kunde tages i Brug, naar Frosten var ovre. Derefter vilde saa ogsaa Frederiksbjerg have tilstrækkelig Vand hele Natten igennem.

Til Efterretning.

8. (J. Nr. 21^a—1908). Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om en ny **Gadelinie for Garvergyde**.

M a g n u s N i e l s e n henstillede, at Forslag om Regulering af Gadelinier blev sendt til Sundhedskommissionens Erklæring, saaledes at der ikke senere — til Gene for de byggende — skulde vise sig Uoverensstemmelser.

N ø r g a a r d oplyste, at Sundhedskommissionen erklærede sig om Gadelinierne, naar det drejede sig om Nykvarterer; men maaske kunde der være nogen Mening i fra Byens Side at revidere de gamle Gader.

M a g n u s N i e l s e n vilde ikke bebrejde nogen noget, men mente, at de Gadereguleringer, der laa hos Stadsingeniøren, maaske kunde trænge til en Revision, og at det vilde være rart at have bestemte Regler for Forholdet mellem Gadebredde og Hushøjde.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 363---1908). Den foreliggende Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om, at **Bøgegade**, saafremt den erklæres for offentlig Gade, udlægges til en Bredde af 25 Alen, vedtoges.
10. (J. Nr. 463—1908). Indstilling fra Brolægningsudvalget og Vandværksudvalget om at slutte sig til den af Stadsingeniøren ved Sagfører Kragh-Møller ved den afholdte Landvæsenskommission nedlagte **Protest imod de paatænkte Kloakanlæg i Brabrand og Aaby**.

J a k o b J e n s e n ansaa det for værd at overveje, om man ikke skulde tilbyde Aaby og Brabrand Adgang til at føre deres Spildevand til Aarhus afskærende Ledninger. Hvis dette Tilbud blev gjort Kommunerne, kunde Landvæsenskommissionen ikke sige, at Aarhus forhindrede dem fra at komme af med deres Spildevand, og hvis Spildevandet fra de to Kommuner skulde blive ført til Aaen ovenfor Vandværket, vilde Aarhus derved blive afskaaret fra at bruge Aaens Vand til Drikkevand, hvad sikkert engang vilde blive nødvendigt, da det var tvivlsomt, om Ledningen langs den sydlige Side af Brabrand Sø i det lange Løb vilde være tilstrækkelig.

N ø r g a a r d nærede ingen Tvivl om, at det vilde være klogt at bevare Muligheden for at benytte Aaens Vand.

S a m u e l s e n oplyste, at Sagen var blevet drøftet i Vandværksudvalget, og at den Mulighed ikke var udelukket, at man engang vilde komme til atter at benytte Aavandet, idet det havde vist sig, at Boringerne ikke gav den Vandmængde, man havde tænkt sig. Han skulde derfor intet have imod at forsøge en Forhandling med de paagældende Kommuner.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 438—1908). Foranlediget ved et Andragende fra Grundejere i **Sømsøgades** vestlige Del om Gadens Istandsættelse forelaa der Indstilling fra Brolægningsudvalget om, at Gaden istandsættes saaledes, at Kørebanen udbedres, Kant- og Rendesten rettes og Tjærebetonen repareres og gruses paa Grundejernens Bekostning, og saaledes at Gaden fremdeles bliver privat.

Jakob Jensen syntes, Beboerne var bedst tjent med at faa Gaden brolagt og erklæret for offentlig, hvis den da kunde holde til Brolægning.

Vestesen oplyste, at de aller fleste af Grundejerne, da de fik at vide, at Brolægning var den første Betingelse for at faa Gaden erklæret offentlig, frafaldt deres Fordring. Gaden var imidlertid i en saa slet Tilstand, at Brolægningsudvalget ansaa det for nødvendigt at gøre noget.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 505—1908). Indstilling fra Slagtehusudvalget om følgende **Udvidelser ved det offentlige Slagtehus:**

1. Opførelse af en Bygning til Kalve- og Lammefolde 6000 Kr.
2. Tilbygning til Gødningsremisen . 1300 »
3. Udvidelse af Destruktionsanstalten 3700 »

Filtenborg forelagde Indstillingen og udtalte, at Udvidelserne var nødvendige, fordi Slagtehuset nu blev benyttet i langt større Udstrækning end tidligere. Bygningen til Kalve- og Lammefolde, der ikke var blevet udvidet i 15 Aar, tænktes anlagt langs Strandvejen, saaledes at den kom til at danne et smukkere Skel ud mod denne Gade end det nuværende Stakit.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 365—1908). Andragende fra Kioskselskabet om Fritagelse for at anbringe **Ure i Kioskerne** ved »Vennelyst« og Klemenstorv.

Fra Brolægningsudvalget forelaa Indstilling om at se bort fra Kravet om Ure i Kioskerne paa Klemenstov og ved Hovedbanegaarden, saalænge der findes Ur paa henholdsvis Domkirken og Jernbanestationen, idet der dog maa træffes saadanne Foranstaltninger i arkitektonisk Henseende, at Urenes Plads udfyldes paa passende Maade. For Kiosken ved »Vennelyst« foreslaar Udvalget derimod, at Kravet om Ur fastholdes, og at der gives Andrageren Paalæg om at bringe Sagen i Orden inden 1. April d. A.

Jakob Jensen vilde gerne følge Indstillingen, men ønskede at henstille til Sundhedskommissionen at undersøge, om Luften i Kioskerne ikke var sundhedsfarlig for Betjeningen, da den var af en saadan Beskaffenhed, at Urene ikke kunde taale den.

Filtenborg ansaa det for mere end tvivlsomt, om man kunde faa Ure til gaa i Kioskerne.

J. C. Petersen gjorde opmærksom paa, at det ikke alene var de i Kioskerne udviklede Gasarter, men i nok saa høj Grad Temperaturforandringerne, der skadede Urene. Det forekom ham, at et Ur, der gik forkert, var daarligere end intet, saa han skulde henstille, at Selskabet ogsaa blev fri for at anbringe Ur i Kiosken ved »Vennelyst«, idet han ansaa det for umuligt at faa et Ur til at gaa i en Kiosk. Angaaende Sundhedsfaren maatte det erindres, at Luften var anderledes forneden i Kiosken end foroven, saa Kioskerne kunde næppe siges at være sundhedsfarlige for Betjeningen.

Nørgaard kunde tænke sig Værket anbragt forneden i Kioskerne, hvor baade Luft og Temperatur var god.

J. C. Petersen mente, at der altid om Vinte-

ren vilde blive stor Temperaturforandring, da Kioskerne ikke blev opvarmet om Natten.

Samuel sen kunde slutte sig til Hr. J. C. Petersens Forslag.

Filtenborg pegede paa, at Urets Værk vilde tage alt for stor en Del af Pladsen, hvis det skulde anbringes forneden i Kiosken.

Vestesen ansaa det for muligt at faa Kioskure til at gaa rigtigt. Der var i den Henseende mange Veje at gaa, og Udvalget var meget villig til at modtage Forslag, men det maatte fastholde Kravet.

Indstillingen vedtoges.

14. (J. Nr. 497—1908). Andragende om Borgerskab til Udøvelse af **Restauratørvirksomhed i Arbejdernes Forsamlingsbygning i Amaliegade.**

Mikael Johansen anbefalede Andragendet. I og for sig behøvede Forsamlingsbygningen slet ikke Borgerskabet, men det var ganske praktisk for den at have det, saa han kunde anbefale Byraadet at meddele Borgerskabet i Overenstemmelse med, hvad Byraadet tidligere havde gjort ved lignende Lejligheder.

Jul. Andersen havde ventet, at der var blevet Afholdsrestauration i Arbejdernes Forsamlingsbygning, og kunde ikke stemme for Opretelse af et nyt Spiritusudskænkingssted; der var nok af den Slags i Forvejen, saa man behøvede ikke at føre Spiritusen ind i den ny Foreningsbygning. Den udprægede Ædruelighedssans, Arbejderne ved flere Lejligheder havde udvist, tydede heller ikke paa, at de vilde være glad ved at faa deres Hjem lavet om til en almindelig Restauration; de vilde sikkert hellere have det ordentligt og pænt. Der blev gerne fra socialdemokratisk Side gjort gjældende, at en stor Del af deres Folk

var Afholdsmænd, saa Taleren kunde tilraade at forelægge Spørgsmaalet paa et Partimøde; der skulde der nok hæve sig Røster imod at skamskænde Arbejdernes Hjem ved Spiritusudskænkning. En saadan Fremgangsmaade vilde tillige være god Agitation til Byraadsvalget, og Hr. Harald Jensens Popularitet vilde ikke lide under den; hvorvidt det samme kunde siges om den anden af »Demokraten«s Redaktører, skulde Taleren ikke komme ind paa. Kom Spiritusen først ind i den ny Forsamlingsbygning, blev det meget vanskeligt senere at faa den ud, og det vilde gavne saavel Arbejderpartiet som Ædruelighedssagen, om Arbejderne her blev Foregangsmænd, saaledes som de var blevet det paa dette Omraade i flere andre Lande.

N ø r g a a r d forekom det, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Arbejderorganisationerne vilde have Spiritusudskænkning eller ej i deres Forsamlingsbygning, ikke i nogen Maade vedkom Byraadet.

J u l . A n d e r s e n havde fundet det nødvendigt at motivere sin Stilling.

M i k a e l J o h a n s e n kunde ikke se, hvad Byraadet havde med at gøre, om Socialdemokratiet skulde holde Partimøde eller ej. Han formodede, at Hr. Jul. Andersens Foredrag nok saa meget angik Hr. Andersens eget Valg som de øvrige Byraadsmedlemmers, og mindede om, at Hr. Andersen tidligere havde været med til at meddele den Slags Bevillinger. Dersom Byraadet afviste Andragendet, kunde det bebrejdes for Partiskhed.

O l e s e n anbefalede at give Bevillingen. Da Hr. Jul. Andersen optraadte saa kraftigt ved denne Lejlighed, var det ret underligt, at Hr. Andersen ikke havde sørget for, at der blev Afholds-

restauration i Pavillonen i »Vennelyst«; det vilde Hr. Andersen have vundet mere Berømmelse ved. Hr. Andersen vidste jo desuden meget godt, at Afholdsfolk og Ikkeafholdsfolk udmærket godt kunde være i Selskab sammen paa et Sted, hvor der udskænkedes Spiritus, ja Hr. Andersen havde jo selv flere Gange befundet sig udmærket godt paa saadanne Steder.

H a r a l d J e n s e n kunde godt forstaa, at Hr. Jul. Andersen, nu da Byraadsvalget stod for Døren, følte Trang til at holde et lille Afholdsforedrag; men han maatte protestere imod Udtrykket Spiritusudskænkingssted i Modsætning til pænt og ordentligt Hjem, idet han sikkert troede, at Arbejderne selv skulde vide at værne om, at det blev et pænt og ordentligt Hjem, selv om der blev Spiritusudskænkning. Det forekom Taleren, at man ganske rolig kunde overlade til enhver at bestemme, hvad man vilde drikke. Enhver skulde jo have sin Part af Jordens Goder, men Hr. Jul. Andersen havde maaske faaet sin. Forøvrigt laa det jo til enhver Tid i Arbejdernes egen Haand, om de vilde have Afholdsrestauration eller ej.

J u l . A n d e r s e n mente at have Ret til at tale med i dette Tilfælde, hvor der ønskedes Ret til offentlig Udskænkning. At han ikke tidligere var gaaet imod den Art Borgerskaber laa i, at det ved de tidligere Tilfælde kun drejede sig om Værtsskifter. Skulde Taleren, paa Trods af Hr. Olesens Forventning, blive siddende i Byraadet, vilde »Vennelyst« nok engang blive en Afholdsrestauration. Det socialdemokratiske Parti havde nu et Bajerskølbruggeri og var efter Sigende i Færd med at starte et Brændevinsbrænderi, men Partiet kunde ikke vedblivende spadserere med en Afholdsmand under den ene Arm og en Brændevinsbrænder under den anden.

Harald Jensen oplyste, at Partiet ogsaa lavede Brød. At Bestyrelsen for Arbejdernes Forsamlingsbygning anmodede om Beværterborgerskab laa i, at Partiet var saa stort og vidt forgrenet, at der ellers let kunde gives Anledning til mange Vanskeligheder. Der stod nu over 6200 Medlemmer i de forskellige Organisationer.

Mikael Johansen fandt det nødvendigt af praktiske Grunde, at Forsamlingsbygningen havde Beværterborgerskab.

Magnus Nielsen kunde godt se, at det kun drejede sig om et Pengespørgsmaal, men han maatte dog gøre opmærksom paa, at der laa en Fare i at give Foreningerne Beværterborgerskab, særlig med Hensyn til Lukketiden og med Konkurrencen med Beværterne. Derfor ansaa han det for heldigst at give alle Restaurationer Ret til at holde aabent hele Natten, hvis de havde Lyst. Spørgsmaalet om forskellige Lokaler til fremmede eller Medlemmer var ikke omtalt i Andragendet. For Resten havde han troet, at Arbejderorganisationerne talte flere end 6000 Medlemmer.

Jakob Jensen tænkte sig Lukketiden i Forsamlingsbygningen som andre Steder. Til Hr. Jul. Andersen ønskede han at sige, at der i Byraadet var flere, der havde optraadt mere hæmmende overfor Drikkeriet end Afholdsmændene, og at der var Afholdsfolk, der udmærket kunde faa Tiden til at gaa paa »Royal« til Kl. 4 om Natten. Tallet paa Organisationernes Medlemmer var stort nok til ved sidste Valg at tage de to Trediedele af de afgivne Stemmer.

Harald Jensen troede ikke, der kom Vanskeligheder med Hensyn til Lukketiden for Medlemmer og Ikkemedlemmer saaledes som i Haandværkerforeningen, da Foreningslokaler og Restau-

ration var adskilt i Arbejdernes Forsamlingsbygning.

M i k a e l J o h a n s e n ansaa det for et Skridt hen imod fri Beværternæring at give den Slags Borgerskaber.

Andragendet bevilgedes.

15. (J. Nr. 504—1908). Andragende fra Aarhus Skyttekreds om Bevilling af et Beløb til en **Ærespræmie ved den »Jydske Byskyttefest«** i Juli Maaned her i Byen.

M i k a e l J o h a n s e n anbefalede at give et Beløb af f. Eks. 50 Kr. i Lighed med, hvad Byraadet plejede ved Kapsejladserne.

M o u s t e n oplyste, at Udstillingen havde stillet 600 Kr. til Disposition til Præmier. Der vilde komme 10—12 andre Foreninger af lignende Art, saa det vilde maaske være farligt at bevilge noget.

M ü l l e r vilde lægge et godt Ord ind for at bevilge et Beløb.

Der bevilgedes 50 Kr.

16. (J. Nr. 2⁸⁶—1908). Andragende fra Cigarfabrikant Hilmer om **Byggedispensation** for hans Ejendom Nørregade Nr. 8.

Fra Bygningskommissionen forelaa Erklæring om, at den fastholdt, at den under 20. Marts 1907 af Justitsministeriet givne Dispensation af Kommissionen kun var anbefalet under Forudsætning af, at Loftsetagen ikke blev benyttet til selvstændig Beboelse. Byfogden sluttede sig til denne Erklæring, men henstillede at imødekomme Andrageren ved at udsætte Fraflytningen af Loftsetagen til April Flyttedag d. A.

M i k a e l J o h a n s e n beklagede, at Bygningskommissionen ikke kunde anbefale Andragendet, da Hilmers Gaard var særdeles renlig holdt.

Magnus Nielsen fremhævede, at det udtrykkeligt var blevet betinget, da Andrageren i 1907 fik den store Dispensation, 65 % af Grunden var bebygget, at der ikke maatte findes nogen som helst Bygning i Gaarden ud over Retiradebygningen, og at der ikke maatte være samlet Beboelse i Loftsetagen. Naar der saaledes som her blev dispenseret til den yderste Grænse, var der ingen Mening i at lade sig slæbe yderlig med.

Müller var enig i, at man ikke maatte bøje af med Hensyn til Beboelsen af Loftsetagen, men Sagen stillede sig noget anderledes med Hensyn til det i Gaarden opførte Bølgeblikskur. Det var nemlig overfor ham blevet hævdet, at hvis Skuret stod paa Ruller, var det ikke stridende mod Vedtægten, og da Andrageren havde anbragt det for at have Orden i Gaarden, kunde der maaske nok være Anledning til at imødekomme ham paa dette Punkt.

Magnus Nielsen havde nok hørt Tale om en Retiradebygning paa Ruller, men den Slags Omgaaelser af Vedtægten skulde man ikke lære Folk.

Mikael Johansen syntes ikke, at 65 % bebygget Grund var saa forfærdelig meget, og fandt det mærkeligt, at Loftsværelserne maatte lejes ud til fire, men ikke til een.

Nørgaard henstillede at tiltræde Bygningskommissionens Udtalelse med den af Byfogden gjorde Tilføjelse angaaende Fraflytningen.

Jakob Jensen anbefalede Sundhedskommissionen at have Opmærksomheden henvendt paa de rullende Huse ved fremtidige Dispensationer.

Det vedtoges at tiltræde Bygningskommissionens Erklæring med den af Byfogden foreslaaede Tilføjelse.

17. (J. Nr. 2¹⁸⁴—1908). Andragende fra Particulier Schourup om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 11** for hans Ejendom Søndergade Nr. 10.

S a m u e l s e n meddelte, at Andragendet var enstemmigt anbefalet af Brandkommissionen og Bygningskommissionen. Det drejede sig kun om at erstatte et Par Mursøjler med Jernsøjler og indsætte buede Vinduer.

M a g n u s N i e l s e n oplyste, at Bygningskommissionen ikke anbefalede den Art Dispensationer, hvor der kun var een direkte Adgang til Huset. Her var man kun gaaet med, fordi der tidligere var approberet en Tegning med store Vinduer i Siderne.

Andragendet anbefaledes.

18. (J. Nr. 2¹⁷⁹—1908). Det foreliggende Andragende fra Murermester P. Sørensen om **Dispensation fra Bygningslovens § 11** og Bygningsvedtægtens § 26 for hans Villa ved Marselisborg Have bevilgedes.
19. (J. Nr. 22—1908). Den foreliggende **Købekontrakt** med Murermester J. C. Jensen angaaende en Villaparcél ved Dalgasavenuen godkendtes.
20. (J. Nr. 503—1908). Regnskabet for **O. M. Ny-rups Legat** for 1908 gik til Revision.
21. (J. Nr. 470—1908). Den foreliggende Indstilling fra Skoleudvalget om at anmode Kultusministeriet om Opslag af **Overlærerembedet ved Skolen i N. J. Fjordsgade** til Besættelse 1. August d. A. vedtoges.

